

عنوان مقاله:

تحلیل محتوای کتابهای درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی از منظر رویکرد تربیت شهروندی

محل انتشار:

دومین کنفرانس ملی علوم انسانی و توسعه (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسندگان:

حسین سپهری - عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان

حمزه نظری صارم - عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان

خلاصه مقاله:

در این پژوهش، محتوای کتاب درسی مطالعات اجتماعی درسه پایه چهارم، پنجم و ششم دوره ابتدایی در سال تحصیلی 98-99 را لحاظ مطابقت با مؤلفه های رویکرد تربیت شهروندی، بررسی و تحلیل شده است. هدف تحقیق، بررسی میزان استفاده از مفاهیم تربیت شهروندی در محتوای کتب درسی مطالعات اجتماعی در دوره ابتدایی بوده است. روش پژوهش، تحلیل محتوا از نوع کمی، جامعه آماری تحقیق، کتاب درسی مطالعات اجتماعی پایه چهارم، پنجم و ششم دوره ابتدایی و نمونه آماری، کلیه متن، تصویر، فعالیت کلاسی و پرسشها بوده است. ابزار پژوهش دارای سه مؤلفه هدف (دانش، مهارت، نگرش) و 24 خرده مؤلفه تربیت شهروندی جامعه است. نتایج پژوهش با استفاده از نرم افزار آنتروپی شانون مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند. نتایج تحلیل محتوا نشان داد که بیشتر محتوای کتابها به مؤلفه اصلی مربوط به دانش شهروندی اختصاص دارد. عمده ترین نتایج پژوهش بیانگر آن است که: 1- از 300 مفهوم (محور محتوایی) ارائه شده در کتاب مطالعات اجتماعی در دانش شهروندی، بیشترین فراوانی مشاهده شده مربوط به مؤلفه ی تربیت شهروندی هویت ملی با 48 فراوانی است، بیشترین میزان بار اطلاعاتی و ضریب اهمیت مربوط به آشنایی با جنگ و دفاع مقدس با میزان بار اطلاعاتی 0.589 و ضریب اهمیت 0.208 و کمترین میزان بار اطلاعاتی و ضریب اهمیت مربوط به قوانین و مقررات، هویت ملی، نقش و اهمیت خانه و خانواده، مسئولیتها و وظایف شهروندی و نقش و اهمیت مسجد و مدرسه است. 2- از 262 مفهوم (محور محتوایی) ارائه شده در کتاب مطالعات اجتماعی در مهارت شهروندی بیشترین فراوانی مربوط به مؤلفه های تربیت شهروندی (کوشگری) با 108 فراوانی است. همچنین بیشترین میزان بار اطلاعاتی و ضریب اهمیت مربوط به خودآگاهی با میزان بار اطلاعاتی 0/44 و ضریب اهمیت 0/275 و کمترین میزان بار اطلاعاتی و ضریب اهمیت مربوط به مهارت ارتباطی و شناسایی ارزشهای اجتماعی است. 3- از 207 مفهوم (محور محتوایی) ارائه شده در کتاب مطالعات اجتماعی در نگرش شهروندی، بیشترین فراوانی مربوط به مؤلفه های تربیت شهروندی (پذیرش تنوع و تکرار) با 78 فراوانی است. بیشترین میزان بار اطلاعاتی و ضریب اهمیت مربوط به قدرشناسی از میراث فرهنگی با میزان بار اطلاعاتی 0/20 و ضریب اهمیت 0/325 و کمترین میزان بار اطلاعاتی و ضریب اهمیت مربوط به تعاون و همکاری است.

کلمات کلیدی:

تحلیل محتوا، برنامه درسی، تربیت شهروندی، کتابهای مطالعات اجتماعی، دوره ابتدایی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1183998>

